

Utbildningsutvärdering med extern bedömning
vid Göteborgs universitet

**Bedömarutlåtande för forskarutbildningen vid
Odontologiska institutionen, Sahlgrenska akademien,
Göteborgs universitet**

230822

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling att utvärdera forskarutbildningen vid Odontologiska institutionen, Sahlgrenska akademien.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

- Margareta Blomdahl Thorén, professor, Umeå universitet (ordf)
- Ola Norderyd, professor, Hälsohögskolan Jönköping
- Bent Petersen, tandvårdschef, Folktandvården Västra Götaland
- Jesper Dalum, doktorand, Institutionen för Odontologi, Karolinska Institutet

Den 4 april 2023 genomfördes ett upptaktsmöte via zoom där bedömargruppen, studierektor för forskarutbildningen och handläggare vid institutionen presenterades. Inför upptaktsmötet lämnade fakulteten och institutionen ett antal dokument till bedömargruppen (bilaga 1). Frågor och önskemål om kompletteringar avseende underlaget lyftes och klargjordes vid mötet. Vidare fastställdes schema för platsbesök. Platsbesöket genomfördes den 15 – 16 maj, 2023 (bilaga 2).

Måndagen den 15/5 välkomnades bedömargruppen av institutionsledningen samt vicedekan för forskarutbildning vid Sahlgrenska akademien, professor Martin Lagging. Därefter intervjuade bedömargruppen 3 doktorander (Julia Olander, Ellie Saghafi och Niklas Bohm; Dan Sebring kunde tyvärr inte delta). En doktorand hade en 80% tjänst vid institutionen medan de övriga hade 50% forskarutbildningstjänst och finansierades av region Västra Götaland. Andelen externfinansierade doktorander är i majoritet, så av det skälet får representativiteten av de intervjuade anses vara god. Vidare hade en jämn könsfördelning eftersträvat. Fortsatt intervjuade gruppen 4 handledare (Victoria Stenport, Jan Derks, Kajsa Abrahamsson och Magnus Hakeberg). Avslutningsvis intervjuades institutionsledningen, prefekten Peter Lingström, proprefekten Agneta Robertsson och studierektor för forskarutbildningen Ulla Wide.

Tisdagen den 16/5 intervjuades kommittén för forskning och utbildning på forskarnivå (FOUK): Magnus Hakeberg (ordf), Henrik Lund, Johan Bylund, Ulla Wide, Victoria Stenport, Julia Olander och Dan Sebring. Gruppen hade sedan tillfälle att förbereda och att ge återföring till fakultets- och institutionsledning: Martin Lagging, Peter Lingström, Agneta Robertsson och Ulla Wide. Dagen avslutades med att gruppen gjorde en samlad bedömning inför det kommande utlåtandet.

Den 17/5 kl 16-17 hade bedömargruppen ett möte via zoom med företrädare för externa intressenter, Anna-Karin Lundgren och Björn Delin, Dentsply Sirona Implants, då en relativt lång tradition av samarbete mellan företaget och avdelningen för parodontologi har funnits.

Bedömargruppen har därefter, med utgångspunkt i underlag och platsbesöksintervjuer via ett möte i direkt anslutning till platsbesöket samt mejl-korrespondens, gemensamt utarbetat sitt bedömarutlåtande.

Utbildningens främsta styrkor och svagheter samt bedömargruppens reflektioner och rekommendationer

Bedömargruppen är av den uppfattningen att såväl underlag som tilldelats oss som de intervjuer som har gjorts på plats vid institutionen visar en tydlig ambition att ge en högkvalitativ forskarutbildning. I självvärderingen och av övrigt material så finns en vilja och förmåga att göra ett förändringsarbete för att göra forskarutbildningen än mer effektiv.

Institutionens för odontologi forskningsstrategi är viktig av två skäl. Det ena är att institutionens grundutbildning för tandvårdspersonal, ska i möjligaste mån vila på vetenskaplig grund för att ge en utbildning av hög kvalitet. Det andra är samhällsdriven för att utveckla den odontologiska kunskapen inom tandvård, såväl i allmän- som i specialisttandvård, så att detta också kan ges med hög kvalitet.

Baserat på det genomströmningstal som redovisas för de senaste 5 åren är forskarutbildningen effektiv. Antalet kompetenta handledare är tillfredsställande, en hög medelåldern hos handledarna innebär framöver ett kontinuerligt arbete av institutionen för att kunna bibehålla ett adekvat antal handledare. En bredare kollegial samverkan mellan handledare/doktorander skulle premiera forskarutbildningens bredd och djup.

Antalet befintliga doktorander och rekryteringsnivån fluktuerar och det kan konstateras att i den årliga rekryteringen är majoriteten externt finansierade från regionen. Detta ställer krav på institutionen att säkerställa att doktorandernas tid för forskarutbildning värnas. Samt att doktorander som har sin huvudman externt inkluderas i forskarmiljön på institutionen, genom att bjudas in till seminarier och andra aktiviteter vid institutionen för att uppnå målen i den allmänna och individuella studieplanen.

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Den allmänna studieplanen för doktorander i odontologisk vetenskap är reviderad under 2022 och började att gälla 2023-01-01. I den framgår att de obligatoriska kurserna omfattar 15 högskolepoäng, samt ytterligare kurser på forskarnivå och ämnesspecifika kurser omfattande minst 15 hp. För att särskilja examen inom odontologisk vetenskap från medicinsk vetenskap har det specificerats att doktorander som saknar odontologisk grundutbildning på högskolenivå ska genomföra en s.k. formaliserad litteraturstudie om 3hp inom ämnet odontologisk vetenskap. I de 6 individuella studieplaner som bedömargruppen har fått som underlag, har de forskarstuderande påbörjat sina studier mellan 2019 - 2021. De granskade studieplanerna har därför en annan kombination av kurskrav för att uppnå de 15 hp i obligatoriska moment/kurser. Detta tidigare upplägg är i sin ordning och beskrivet av Sahlgrenska Akademin.

Bedömargruppen anser att de obligatoriska kurserna som beskrivs i den reviderade studieplanen för odontologisk vetenskap syftar till att ge doktoranden en bra grund i både statistik, forskningsteori, etik och sökning av litteratur och vetenskapligt skrivande. Den stora förändringen från tidigare kursobligatorium är att kurserna nu är uppdelade i flera mindre kurser, något som ska underlätta för den stora andelen deltidsdoktorander att kunna kombinera sin utbildning med arbete hos annan

arbetsgivare. Ett omfattande kursutbud för forskarstuderande finns vid Sahlgrenska akademien och även ett antal odontologiskt inriktade kurser återfinns vid institutionen för odontologi. Detta är lovvärt och arbete pågår med att ge fler kurser på forskarnivå.

Bedömargruppen vill också lyfta den nya formen för halvtidsseminarium som införts. Vid halvtidsseminariet sammanfattar doktoranden sitt arbete och får diskutera det med en bedömningskommitté. Bedömningskommittén rekryteras framför allt internt, men det kan förekomma en extern bedömare; dock är detta inte ett krav. Den uppdaterade formen för halvtidsseminarium bedöms, utifrån underlaget, vara ett lovande verktyg för att bedöma doktorandens progression och vara ett konstruktivt underlag för doktorandens framtida åtaganden för att uppnå målen för examen. Enligt en bifogad sammanställning av omdömen från ett antal handledare och doktorander som genomfört halvtid den senaste tiden, så bedöms halvtiden vara både lärorik och användbar för doktoranderna. I de intervjuer som bedömargruppen genomförde med doktoranderna var åsikterna positiva gällande den nya formen för halvtidsseminarium. Doktoranderna bekräftade att den nya halvtiden fokuserade till stor del på lärandemålen, de beskrev också halvtiden som mer strukturerad än den tidigare formen.

I intervjuerna med både doktoranderna och FOUK framgick det att det fanns begränsade möjligheter för doktoranderna att delta i gemensamma aktiviteter/seminarier på institutionen, vilket ses som ett bekymmer. Regelbundna institutionsseminarier bedöms vara ett viktigt tillfälle i doktoranders utbildning att få möjlighet att öva på färdigheterna att presentera och diskutera sin forskning. I självvärderingen sägs att institutionsseminarier anordnas 2 ggr per termin och även vid de olika avdelningarna. Enligt forskarutbildningskommittén är dessa välbesökta. Institutionsseminariernas utformning idag bjuder in doktorander att lyssna till institutionens forskare, men ger dem inte möjlighet att delta med egna presentationer. Det är även oklart huruvida forskarstuderande som har sin arbetsplats utanför institutionen (50% externt) har samma möjlighet att delta i dessa. Det finns även doktorander som har sin hemvist utomlands (till exempel Japan) där det föreligger svårigheter att inkludera dem i forskarutbildningens kontinuerliga seminarier, doktorandmöten osv. Vid bedömargruppens intervjuer med doktorander och FOUK diskuterades doktorandernas möjligheter att presentera sin forskning utöver ISP, halvtidsseminariet och disputation. Den samlade bilden är att det i dagsläget inte finns några direkta tillfällen för doktorander att presentera och diskutera egen forskning på institutionsnivå. Bedömargruppen uppfattar att både doktorander, FOUK och ledningen är positiva till att utöka möjligheterna för doktorander att presentera och diskutera sin forskning på institutionsnivå.

Bedömargruppen anser att det inte går att, utifrån de individuella studieplanerna, bedöma hur väl doktoranderna uppfyller målen för examensmålen. Det är stora skillnader inom studieplaner hur måluppfyllelse noteras. I någon ISP finns inte alls noterat hur examensmålen ska uppfyllas och i några finns bara beskrivet vad som planeras men ingenting om vad som är genomfört. Det framgick i intervjuerna med både doktorander och institutionsledning att detta inte har prioriterats. Bedömargruppen anser att just målen och beskrivningen av hur dessa ska uppfyllas är en mycket viktig del där handledaren och doktoranden ska vara överens om vad som förväntas för att uppnå målen. Det finns en risk att fokus hamnar på antalet publikationer, som inte är det huvudsakliga syftet utan en viktig del för att uppnå forskarutbildningens mål.

Genomströmningen i forskarutbildningen bedöms vara god då 28 doktorander har disputerat de senaste 5 åren med godkänt resultat. Detta bekräftar att institutionens forskarstuderandes studieresultat motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål.

- Bedömaregruppen anser det värdefullt att målen för examen lyfts fram och att handledare tar vara på möjligheterna att använda den individuella studieplanen. Förslaget från gruppen är att det i den befintliga strukturen i den individuella studieplanen ska beskrivas både genomförda och planerade aktiviteter för att nå varje enskilt lärandemål ska användas av alla doktorander och handledare.
- Bedömaregruppen anser att det skulle vara värdefullt att alltid ha med en extern person i halvtidskommittén.
- Bedömaregruppen anser att institutionen bör vara mycket mån om att bevaka möjligheterna för doktoranderna att kunna delta, presentera och diskutera forskning på institutions och avdelningsnivå för att stärka forskarutbildningen och doktorandernas förmåga att nå lärandemålen. En årligen återkommande ”doktoranddag”, alternativt återkommande institutionsseminarier i kortformat där doktorander får möjlighet presentera sin forskning är några förslag.

2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

I de utvalda ISP finns tydligt angivet tider för handledarsamtal och uppföljningssamtal. I sin självvärdering påtalar institutionens arbetsgrupp att många doktorander tar bra ansvar för den egna lärandeprocessen även om det varierar. Utifrån intervjuer av doktorander framgår att det kan föreligga svårigheter att samverka handledartid för de som har sin 50% verksamhet externt. Detta är i överensstämmelse med det som angivits av institutionens självvärdering.

Ett stort problem är dock svårigheter att utnyttja avsatt tid för forskning och det ses framför allt för doktorander som kombinerar forskarstudier med annat arbete, oftast 50% forskarstudier. Flertalet har haft svårt att få ut den tid för forskarutbildning som de har rätt till. Detta framgick också vid intervjuer med doktoranderna. Svårigheterna att kombinera forskning och annat arbete har i vissa fall inneburit att doktorander har hoppat av sin forskarutbildningstjänst.

Ett annat problem är kombinationen forskarutbildning och ST-utbildning vilket blev tydligt vid intervjuer med såväl handledare som doktorand. Då båda dessa kräver deltagande i många kurser som kan komma att kollidera eller reducera tiden för forskar- respektive ST-utbildningen.

Beträffande kursutvärdering av de kurser som ges på Sahlgrenska och på Institutionen så görs dessa i anslutning till avslutande av respektive kurs. Kurserna som ges på institutionen är utvalda efter relevant analys av kunskap och efterfrågan gällande odontologisk forskning. Det finns inget i underlaget som tyder på några brister i kursernas utförande. De flesta doktorander har möjlighet att presentera sin forskning på nationella och internationella konferenser vid något/några tillfällen under sin utbildning. Medverkan i sådana konferenser är också högskolepoänggivande.

- Bedömaregruppen anser att det är väsentligt att institutionen hittar former för att möjliggöra och ha bättre kontroll avseende rätten till den tid för forskning som framför allt doktorander med extern arbetsgivare ska ha för att doktoranderna ska garanteras ett lärande i en forskningsmiljö. Interaktionen med andra doktorander och forskningsmiljöer är en mycket viktig del i en forskarutbildning.
- Bedömaregruppen föreslår att det görs en tydlig och långsiktig plan för hur utbildningstiden för doktorander som har kombinerad forskar- och ST-utbildning skall läggas upp så att doktoranden kan klara båda.

- Beträffande doktorandernas möjlighet att delta aktivt i nationella och internationella forskningsmiljöer menar bedömargruppen att detta ska tydliggöras.

3. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Den redovisade handledargruppen är mycket stor och med omfattande vetenskaplig bredd och kompetens. Även de redovisade nu pensionerade professorer/docenter har i olika grad handledningsuppgifter. Flera handledare är verksamma i region Västra Götaland. Den redovisade publikationsgraden för 25 huvudhandledare är också imponerande och visar på en omfattande vetenskaplig kompetens.

De har ett mycket bra kursutbud inom forskarutbildningen på Sahlgrenska akademien och inte minst att de obligatoriska kurserna är uppdelade i mindre delar för att passa kliniker, som kompletteras med väl utformade kurser på Institutionen. Ett omfattande kursutbud för forskarstuderande finns vid Sahlgrenska akademien och även ett antal vid institutionen för odontologi. Detta är lovvärt och arbete pågår med att ge fler kurser på forskarnivå. Från institutionen har man mycket klokt, utifrån det ibland magra underlaget med sökande, valt att hålla institutionens kurser minst en gång på fyra år, för att alla antagna doktorander ska ges möjlighet att gå kurserna som erbjuds av institutionen. Institutionen påpekar att ett hinder är det faktum att det föreligger svårigheter att rekrytera kursansvariga, men att arbetet fortsätter.

Sammanfattningsvis ger detta en bild av en kvalificerad forskningsverksamhet och samlad kompetens som ger vid handen att forskarutbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

- Bedömargruppen anser att det finns utrymme för mer samverkan kring kurser på forskarnivå med odontologisk inriktning. Bedömargruppens rekommendation är därför att fortsätta arbetet med att sprida information om kursutbudet på institutionen nationellt och i den mån det är möjligt också samverka med externa institutioner för att utöka underlaget av kursgivare och föreläsare.

4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Institutionen har 25 huvudhandledare på 48 antagna doktorander (ett fåtal är sannolikt inte aktiva). Bedömningen är att handledarnas ämnesmässiga kompetens väl täcker doktorandernas avhandlingsämnen. Därtill finns ett omfattande antal bihandledare såväl inom som utanför institutionen. I institutionens självvärdering framgår att den stora majoriteten av lärare/handledare har genomgått universitetets handledarutbildning och att man i och med anställning som senior forskare har högskolepedagogisk kompetens.

Beträffande att säkra handledarnas/lärarnas vetenskapliga och pedagogiska kompetens, har de ett individuellt ansvar för kompetensutveckling i anställningen. Seminarier på såväl fakultets- som institutionsnivå finns både avseende vetenskaplig respektive pedagogisk kompetensutveckling samt att institutionen via medel för handledning av examensarbeten uppmuntrar till konferensdeltagande. Vid inrättandet av doktorandplats bedöms kvaliteten/kompetens på handledargruppen. I en ny kursplan för halvtidsseminariet från och med vårterminen 2023, kommer det att ingå en uppföljning av handledningens omfattning och kompetens.

På förfrågan till institutionsledningen i vilken utsträckning handledarna tar det ansvar de har för vidareutveckling av pedagogisk kompetens, menar man att om det inte görs, är det fram för allt en fråga om tid eller, rättare sagt, bristen av tid.

- Bedömaregruppen anser att det, kompetensen till trots, är viktigt med en kontinuerlig kompetensutveckling för handledare. Bedömaregruppen föreslår därför att institutionen föreslår en plan för hur man säkerställer en kontinuerlig kompetensutveckling av handledare för doktorander. Exempelvis kan obligatorisk uppdatering av handledarskapet vid ett visst givet tidsintervall vara en väg att säkerställa en uppdaterad kompetens över tid.

5. Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

Institutionen för odontologis forskningsstrategi är viktig av två skäl. Det ena är att institutionens grundutbildning för tandvårdspersonal, ska i möjligaste mån vila på vetenskaplig grund för att ge en utbildning av hög kvalitet. Det andra är samhällsdriven för att utveckla den odontologiska kunskapen inom tandvård, såväl i allmän- som specialisttandvård, så att detta också kan ges med hög kvalitet.

Vidare är forskarutbildningen grundläggande för att institutionens kompetensförsörjning ska garanteras. Kompetensförsörjningen av disputerade lärare inom odontologi är skör nationellt såväl som internationellt och därför är det mycket viktigt att de odontologiska lärosätena är attraktiva för att rekrytera doktorander framför allt till de kliniska odontologiska ämnena. Institutionen har i den nya allmänna studieplanen förtydligat krav på komplettering i forskarutbildningsämnet för doktorander utan odontologisk grundutbildning vilket bedömaregruppen menar är bra och mycket viktigt.

Då majoriteten av doktoranderna har en extern finansiering (från framför allt region Västra Götaland) och i sina tjänster har 50% forskarutbildning och 50% klinisk verksamhet så menar bedömaregruppen att detta är en viktig tillgång för både institutionens såväl som tandvårdens kompetensförsörjning. Dock finns det utmaningar med denna tjänstgöringsform vilket har beskrivits under punkten 2. Institutionen har också i sin självvärdering tagit upp detta som en utmaning att arbeta med. Det framgår också av självvärderingen att det finns tillräckligt antal kvalificerade sökande till doktorandtjänsterna, dock påtalas olikheter gällande rutiner för urval av sökande. För doktorander som har Göteborgs universitet som arbetsgivare är strategin vid antagning transparent medan detta för extern arbetsgivare är oklart. En möjlighet till provanställning både för doktorand och handledare vore önskvärt för att underlätta rekrytering vilket bedömaregruppen anser som en klok strategi.

En annan aspekt gällande utbildningens relevans för doktorandernas och samhällets behov är karriärvägledning. Vid intervjuer av handledare och ledning är det tydligt att ansvaret att prata karriär ligger på den enskilda handledaren och att samtalen ska noteras i den individuella studieplanen. I de utvalda ISP som bedömaregruppen har tagit del av så är detta otydligt eller inte alls beskrivet. I självvärderingen påtalas också behovet att påbörja detta tidigare än vad som nu sker. Vid intervjuer med doktorander, handledare och ledning framkom det att karriärsamtalen mellan handledare och doktorand inte sker systematiskt och noteras inte alltid i individuella studieplanen. Vid intervjuerna med handledargruppen påtalas vikten att doktoranderna ska ges möjlighet att delta i undervisningen men att detta inte kan ske på bekostnad av en förlängd finansierad doktorandtid. Bedömaregruppen anser att doktorandernas deltagande i undervisningen, dock i begränsad form, är

ett viktigt steg för kompetensförsörjningen men att det bör göras en plan för hur stort intrånget i forskarutbildningen är. Institutionen bör tydligt markera när intrånget ska kompenseras med en förlängd doktorandtid.

Gällande samverkan med externa intressenter föreligger industrisamarbeten men det är skillnad mellan olika ämnesområden. Vid intervju med industriföreträdare framgick att detta samarbete har varit mycket fruktbart inom såväl klinisk som preklinisk forskning och att det också är ett utbyte gällande föreläsningar. I nuläget är, vad bedömargruppen kunde förstå, aktivitetsgraden något mer begränsad.

Doktoranderna har möjlighet/ska delta i nationella och internationella nätverk och konferenser vilket också framgår att de gör enligt de individuella studieplaner som bedömargruppen har tagit del av.

- Bedömargruppen anser att det är väsentligt att institutionen hittar former för att möjliggöra och ha bättre kontroll avseende rätten till den tid för forskning som doktoranderna ska ha för att doktoranderna ska garanteras ett lärande i en forskningsmiljö. Interaktionen med andra doktorander och forskningsmiljöer är en mycket viktig del i en forskarutbildning.
- Bedömargruppen anser att rutiner för urval av sökande måste likriktas för doktorander som har Göteborgs universitet som arbetsgivare respektive doktorander med extern finansiering.
- Bedömargruppen anser att möjlighet till provanställning både för doktorand och handledare är en klok strategi som institutionen och externa arbetsgivare bör samverka till.
- Bedömargruppen anser att karriär bör diskuteras kontinuerligt med doktoranden under studietiden. Samtalen bör även noteras och följas upp av verksamheten.
- Bedömargruppen anser att institutionen tydligt bör markera när doktoranders deltagande i undervisningen, ska kompenseras med en förlängd doktorandtid.

6. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Det finns en tydlig och transparent struktur för studentinflytande/ doktorandinflytande på Sahlgrenska Akademin och på institutionen. Strukturen är transparent även för utomstående. I FOUK (forskarutbildningskommittén) finns doktorandrepresentation. FOUK planerar, bedriver och handlägger FoU-kurser och institutionsgemensamma forskningsseminarier. Likaså är doktoranderna representerade i institutionsrådet, som är institutionens högsta rådgivande organ. Vidare verkar kommittén också som beslutsstöd till prefekten gällande bedömning av nya doktorandprojekt.

Institutionen har också aktivt arbetat för att stötta bildandet av en doktorandkommitté, som ska bidra till förbättrat doktorandinflytande i olika råd och grupper vid såväl institutionen som Sahlgrenska Akademin. Vid intervju med doktoranderna, framkom att kommittén har haft några möten men att formerna måste slipas till för att fungera bättre samt att alla doktorander möjliggörs att delta vid dessa träffar. Nuvarande ordförande i doktorandkommittén är representerad i FOUK och kan via den vägen återkoppla synpunkter från doktorandkommittén.

Beträffande uppföljning av utbildningen så görs det av aktivt doktorandråd vid Sahlgrenska akademien efter varje FoU-kurs, men däremot görs ingen systematisk samlad utvärdering efter avslutad forskarutbildning. Det finns alumnuppföljning; den senaste var 2015 och en ny planeras 2024, men enligt intervju med institutionsledningen finns ännu inga exakta planer. Bedömargruppen har inte tagit del av enkäten från 2015.

I den arbetsmiljöenkät som gjordes i januari 2023 var svarsfrekvensen från doktorander anställda vid institutionen 66,7 %. I den framkom ett relativt gott resultat. Dock var ”inflytande och

delaktighet” ett av de områden som hade lägsta värde, men bättre än resultatet för all personal vid institutionen.

- Bedömaregruppen anser att det skulle vara av stort värde att göra en samlad utvärdering efter avslutad forskarutbildning, samt att alumnenkäter görs mer regelbundet i syfte att värdera utfallet av utbildningen i fortsatt karriär.

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

I institutionens självvärdering framgår att fasta resurser i form av arbetsrum och IT är ett villkor för att få inrätta en doktorandplats, men också att det är angeläget att gemensamma utrymmen finns där alla doktorander kan ses, arbeta och hålla egna möten. Vid intervju med doktoranderna uttrycktes också önskemål om detta.

Samverkan mellan doktorander vid institutionen och de med extern arbetsgivare är enligt intervjuer med doktorander inte kontinuerlig. Detta har redovisats tidigare under punkten 2.

Enligt institutionens självvärdering finns rutiner och arbetssätt som säkrar att doktoranderna har en god fysisk och psykosocial studiemiljö. Detta sker genom arbetsmiljörapporter och avtal med företagshälsovård/studenthälsovård.

I den arbetsmiljöenkät som gjordes i januari 2023, var svarsfrekvensen från doktorander anställda vid institutionen 66,7 %. I den framkom ett relativt gott resultat där ”meningsfullhet i arbetet”, ”inre motivation” och ”rollklarhet” fick höga värden. Likaså ”stöd från chef”, erkännande från ledningen”, ”tydliga förväntningar”, ”gemenskap på arbetsplatsen”, ”respektfull kommunikation” och ”tillhörighet på arbetsplatsen”.

Lägsta värdena fick ”initiativ och ansvar mellan kollegor”, ”frånvaro av stress” och ”frånvaro av konflikt mellan arbete och fritid”. Dessa bedömningar är inte förvånande, men måste betraktas som ett allvarligt arbetsmiljöproblem och arbete med rutiner för att minska detta är mycket viktigt.

Resultatet av arbetsmiljöenkäten där även de sk samverkansdoktoranderna vid Sahlgrenska akademien ingick så var svarsfrekvensen väsentligt lägre, 26%. Generellt sett så visade svaren på en relativt hög nöjdhetsgrad. Två faktorer stack ut med väsentligt lägre värden och det var svårigheter att kombinera olika arbetsuppgifter (FoU/kliniskt arbete) och doktorandnätverk vid institutionen. Detta är i överensstämmelse med det som framkommit vid intervjuerna.

Beträffande handledares kännedom om GU:s doktorandregler så kommuniceras detta via studierektor för forskarutbildning vid institutionsmöten, via mejl och vid möten med handledare och doktorander.

- Bedömaregruppen anser att det är väsentligt att institutionen hittar former för att möjliggöra och ha bättre kontroll avseende rätten till den tid för forskning som framför allt doktorander med extern arbetsgivare ska ha, så att doktoranderna garanteras ett lärande i en forskningsmiljö. Interaktionen med andra doktorander och forskningsmiljöer är en mycket viktig del i en forskarutbildning.
- Bedömaregruppen anser att institutionen bör vara mycket mån om att stötta doktoranders egna initiativ till närverksbildande. Därutöver, att Institutionen möjliggör att doktorander

kan delta, presentera och diskutera forskning på Institutionsnivå, kan förutom lärande också främja nätverkande i forskningsmiljön.

- Bedömargruppen anser att institutionen i samverkan med doktoranderna måste hitta arbetsformer som motverkar stressrelaterade värden.
- Bedömargruppen föreslår att i en obligatorisk uppdatering av handledarskapet vid ett visst givet tidsintervall för att säkerställa en uppdaterad kompetens över tid, inkludera genomgång av aktuella doktorandregler.

8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Minst en gång per år görs en uppföljning av doktorandens framsteg och den individuella studieplanen uppdateras vid dessa tillfällen. Huvudhandledaren ansvarar för detta och studierektor arbetar aktivt med att följa upp arbetet. Även prefekten tar del av ISP årligen.

Vidare görs det för varje termin en uppföljning av ”studieaktivitet och finansiering” där doktoranden rapporterar detta till institutionens administratör som lägger in detta i studiedokumentationssystemet LADOK.

Vid det obligatoriska halvtidsseminariet ska det vetenskapliga arbetet sammanfattas och presenteras av doktoranden och diskuteras med en bedömningskommitté.

Den uppdaterade formen för halvtidsseminarium bedöms, utifrån underlaget, vara ett lovande verktyg för att bedöma doktorandens progression och vara ett konstruktivt underlag för doktorandens framtida åtaganden för att uppnå målen för examen.

Enligt en bifogad sammanställning av omdömen från ett antal handledare och doktorander som genomfört halvtid den senaste tiden, så bedöms det vara både lärorikt och användbart för det fortsatta arbetet. I de intervjuer som genomfördes med doktoranderna var åsikterna positiva gällande den nya formen för halvtidsseminarium. Doktoranderna beskrev också halvtiden som mer strukturerad än den tidigare formen.

- Bedömargruppens anser det värdefullt att målen för examen lyfts fram och att handledare tar vara på möjligheterna att använda den individuella studieplanen. Förslaget från gruppen är att det i den individuella studieplanen görs en struktur där varje delmål ska beskrivas, hur måluppfyllelse ska uppnås, vilken/vilka aktiviteter som genomförts och hur progressionen för måluppfyllelsen ser ut i ett intervall som speglar de 4 år som utbildningen tar.
- Någon samlad utvärdering av doktorandtiden görs inte. Bedömargruppen påtalar värdet för institutionens forskarutbildning att påbörja en sådan utvärdering för att ytterligare stärka institutionens gedigna arbete med att utveckla forskarutbildningsverksamheten.

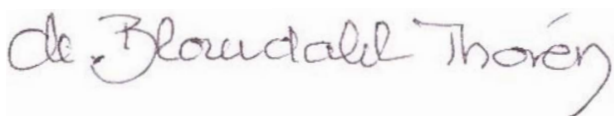
9. Övriga synpunkter från bedömargruppen

Institutionen för odontologi är en del av Sahlgrenska akademins organisation och struktur och har representation i olika fakultetsövergripande råd och kommittéer. Medicinska fakultetens råd för utbildning på forskarnivå (FUR) där studierektorn vid odontologiska institutionen ingår, har till uppdrag att föreslå regler för utbildning på forskarnivå, ta initiativ till nödvändiga åtgärder för att främja och utveckla utbildningen, att främja doktorandernas studie- och arbetssituation, att ansvara

för planering av kursutbud för doktorander som är fakultetsgemensamt, samt lämna förslag till budget för akademigemensam finansiering inom utbildning på forskarnivå.

Institutionens ledningsstruktur är också tydlig där prefekten till sin hjälp gällande forskarutbildningen har forskarutbildningskommittén med representation för handledare, doktorander samt studierektor för forskarutbildningen. Kommittén föreslår och handlägger institutionens egna FoU-kurser, gör en första bedömning av nya doktorandprojekt, beslutar om amanuensisättningar för både pedagogiska och forskningsprojekt och utgör ett beslutsstöd till prefekten.

Ur ett jämställdhetsperspektiv är det en tillfredsställande fördelning i lednings- och kommitté-organ. Gällande institutionens handledare ses en något övervägande representation av kvinnliga handledare och det gäller även disputerade doktorander de senaste 5 åren liksom inskrivna doktorander. Detta får nog sägas spegla det faktum att vid samtliga universitets- och högskoleutbildningar idag så är det en kvinnlig dominans. I övrigt finns ett aktivt arbete med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i utbildningens utformande och genomförande och detta tas upp vid den obligatoriska doktorandkursen såväl som vid tillsättning av forskarutbildningens bedömningskommittéer.

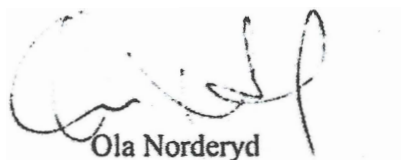
Margareta Blomdahl Thorén

Umeå

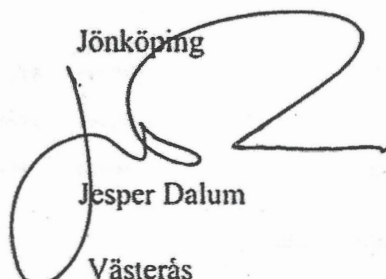
Bent Petersen

Göteborg

Ola Norderyd

Jönköping

Jesper Dalum

Västerås

Underlag till bedömargruppen

Bilaga 1

Program platsbesök, den 15 - 16 maj, 2023

Bilaga 2